

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์เรื่องปัญญาของสตรีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
ผู้วิจัย : นางบุญศรี ภูมิอินทร์
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พระมหาสุทนต์ อากาศโร (อบอู่) ดร., ป.ธ.๗, ร.บ., พช.ม., พธ.ด.,
(พระพุทธศาสนา)
: รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร ป.ธ.๙, พม., พธ.บ., พธ.ม., Ph.D.
วันสำเร็จสมบูรณ์ : ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสตรีในสถานภาพต่างๆ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท (๒) เพื่อศึกษาสตรีผู้มีปัญญาในสถานภาพต่างๆ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท (๓) เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการใช้ปัญญาของสตรีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

จากการวิจัยพบว่า สตรีในสถานภาพต่างๆ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น สถานภาพโดยทั่วไปสตรีจะมีความอดทนและขยันหมั่นเพียร แต่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของบุรุษผู้เป็นใหญ่ตามบริบทของสังคมอินเดียในสมัยนั้น ในฐานะบุตรธิดาจะมีความกตัญญูต่อมารดาบิดา ในฐานะสะใภ้/ภรรยาสตรีมีความซื่อสัตย์ และปฏิบัติต่อสามีดุจเทวดา สถานภาพของสตรีในพระพุทธศาสนา ในฐานะอุบาสิกา สตรีมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบำรุงพระพุทธศาสนาด้วยปัจจัย ๔ บางคนก็ปฏิบัติธรรมควบคู่ไปด้วย และในฐานะภิกษุณีนั้นต่างก็มีหน้าที่หลักคือการปฏิบัติธรรม บางท่านมีบทบาทและความสามารถพิเศษในการเผยแผ่ธรรมด้วย

สตรีผู้มีปัญญาในสถานภาพต่างๆ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ส่วนใหญ่เป็นสตรีผู้มีปัญญาในด้านโลกียะหรือปัญญาทางโลก ใช้ปัญญาบรรลุถึงจุดหมายในสิ่งที่ควรทำในระดับของปุถุชนที่ยังคงอยู่ในสังสารวัฏ มีแนวทางการใช้ปัญญาเพื่อการดำเนินชีวิต โดยสอดคล้องกับจุดหมายของชีวิตที่ติงาม คือ ประโยชน์ในโลกนี้ ประโยชน์ในโลกหน้า ส่วนสตรีผู้มีปัญญาในฐานะภิกษุณีผู้บรรลุประโยชน์สูงสุด เป็นสตรีที่หลุดพ้นจากโลกียะ พัฒนาตนจนก้าวถึงระดับโลกุตระปัญญาเป็นปัญญาที่อยู่เหนือโลกธรรม ไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตน ทำหน้าที่เพื่อสังคม พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นให้หลุดพ้นจากความทุกข์ และให้มีความสุข ดังนั้น ผู้ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญญาของสตรีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทแล้ว จะเกิดประกายแห่งจุดหมายของชีวิตที่ติงาม อันจะดำเนินชีวิตด้วยปัญญา เพื่อให้ถึงจุดหมายนั้นเช่นกัน

Thesis Title : An Analytical Study of the women's wisdom
in Theravāda Buddhist Scriptures

Researcher : Mrs.Boonyarat Chim-in

Degree : Master of Arts (Buddhism)

Thesis Supervisory Committee

: Phramaha Sutith Aphakaro (Oboun) Dr., Pali VII, B.A., M.Sc.
(Community Development), Ph.D. (Buddhist Studies)

: Assoc.Prof. Dr.Samiddhipol Netnimit Pali IX, B.A., MA., Ph.D.

Date of Graduation : April 29, 2016

Abstract

This thesis entitled 'An Analytical Study of the Women's Wisdom in Theravāda Buddhist Scriptures' has three objectives: (1) to study women in various situations in Theravāda Buddhist Scriptures, (2) to study women who had wisdom in various situations in Theravāda Buddhist Scriptures and (3) to analyze and propose women's ways of utilization of wisdom in Theravāda Buddhist Scriptures. This is a documentary research.

In the study, it was found that general women in various Theravāda Buddhist Scriptures appeared to have a great deal of patient and effort but remained under the influences of men concerning Indian social contexts in those periods. Under those circumstances, they as daughters showed their gratitude to their parents. If they were daughters in law, they expressed their honest to their husbands as wives; they behaved towards their husbands as if their husbands were gods. As regards the status of being Buddhist laity, they were said to offer endless numbers of support to Buddhism by four requisites. While doing these helps, they also practiced Dhamma. And if they were ordained, they also followed Dhamma in their duties; some obtained special power in propagation of Buddhism respectively.

As far as women's wisdom in various situations in Theravāda Buddhist Scriptures is concerned, it appeared that most of them were of talent qualities in

both worldly and supramundane levels, they reached their goals through the utilization of their wisdom even though they became worldly women; they solved many problems while living their lives which were relevant to the beautiful aspect of life: benefit in present life, benefit in next life. With respect to women who had wisdom in the status of being Bhikkhuni, they certainly reached the ultimate goal of life, voluntarily sacrificing their lives for the sake of others' benefit and happiness, liberating them from the bundle of suffering. Based on this explanation, one should study women's wisdom in Theravāda Buddhist Scriptures so as to ignite the beautiful meaning of life which would lead to the development of wisdom to gain the same goal as well.